

Morgen is vandaag

Wij werken samen aan de
Bibliotheek van de toekomst.

Strategisch beleidsplan 2023 - 2027

Voorwoord

Mijn overstap in 2022 van de zorg naar de Bibliotheek voelde heel natuurlijk. Opgeleid in public health weet ik dat publieke voorzieningen essentieel zijn om het welzijn van mensen te beïnvloeden. Het mooie van de Bibliotheek is dat mensen wegwijs worden gemaakt en ruimte ervaren om zichzelf te kunnen ontwikkelen. Met de ervaring die ik heb opgedaan rondom de mogelijkheden van digitale toepassingen voor sociale innovatie, wil ik bijdragen aan de transitie die de Bibliotheek doormaakt.

De Bibliotheek is niet langer alleen een publieke voorziening, maar steeds meer een natuurlijke plaats om te ontmoeten, ontdekken, ontwikkelen en ontspannen. Met fysiek en digitaal toegang, als onderdeel van het dagelijks leven. Van lidmaatschap naar verbinding in hoofd en hart. Met toegang tot de wereld.

Dit meerjarenbeleidsplan geeft inzicht in het verhaal van onze strategie. De afgelopen jaren hebben de medewerkers ruimte ervaren voor het ontwikkelen en ontdekken van activiteiten die passen bij de verbreding van de taken en functies van de Bibliotheek. Hierdoor hebben we veel expertise opgebouwd. Met een historie van bezuinigingen was er tegelijkertijd nog sprake van een verdedigende strategie.

In de stappen om te komen tot nieuwe plannen en ontwikkelingen vormde er zich als vanzelf een meer aanvallende strategie waarbij keuzes maken zorgt voor focus en tot meer impact kan leiden. Dit past goed bij het huidige politieke klimaat waarbij we ons gesteund voelen in het uitgangspunt dat bibliotheken een wezenlijke voorziening zijn in de samenleving waar iedere inwoner toegang toe moet hebben.

Met de aangekondigde zorgplicht voor gemeentes in 2025 verwacht ik niet alleen meer stabiliteit, maar zeker ook partnerschap in beleid en aanpak. Deze rol pakken wij met veel energie op.

Met onze strategie bouwen we aan een toekomstbestendige bibliotheek. Dit doen we met al onze medewerkers en vrijwilligers en steeds in co-creatie met inwoners en samenwerkingspartners. We zetten stappen door vanuit expertise te plannen en handelen, maar ook door ruimte te geven voor uitproberen. Zo blijven we leren. We beseffen ons dat innovatie een continue ontwikkeling is in het dagelijks leven waar je onderdeel van wordt door het je eigen te maken. Daarbij geldt: morgen is vandaag.

Ik hoop dat deze plannen de lezer zullen inspireren en uitnodigen tot contact en samenwerking.

Irene Helderman

Directeur-bestuurder de Bibliotheek De Kempen

Dit meerjarenbeleidsplan leest als een visiedocument waarbij we onze strategie uitleggen. De verdere vertaling van onze strategie komt terug in jaarplannen en projecten. In onze jaarverslagen blikken we terug op wat we hebben gedaan en kijken vooruit op wat gaat komen. Hiermee houden we focus op datgene wat we in het jaar gaan doen en willen bereiken.

Inhoudsopgave

Onze omgeving	4
Maatschappelijke factoren	
Ons verhaal	9
Missie, visie en kernwaarden	
Landelijk	
Provinciaal	
Regionaal	
Lokaal	
Onze ambities	19
Expert aanpak laaggeletterdheid en bevorderen leesplezier.	
Ontwikkelen (nieuwe) dienstverlening digitale vaardigheden	
Professionele ondersteuning	
Onze organisatie	31
Financieel	
Organisatiemodel	
Personeel	
Onze aanpak	35

Onze omgeving

Maatschappelijke factoren

We leven in een snel veranderende samenleving.

Bibliotheken hebben in de afgelopen jaren laten zien dat ze inspelen op de behoeftes uit de maatschappij. In de coronaperiode werd maar weer eens duidelijk dat we een essentiële dienstverlening zijn. Een plek waar je terecht kunt voor informatie en inspiratie, maar ook om anderen te ontmoeten en je te blijven ontwikkelen.

De Bibliotheek verrijkt en versterkt de samenleving. Om dat te bereiken, kijken we van buiten naar binnen. We zien welke maatschappelijke factoren er spelen en bepalen waar de Bibliotheek een rol in kan vervullen. Hieronder lichten we toe, op welke ontwikkelingen onze focus ligt.

Verandering in de leescultuur en laaggeletterdheid

Lees- en taalvaardigheid vormen het fundament voor het kunnen omzetten van informatie in kennis en het deelnemen aan de maatschappij.

Taalachterstanden vormen nog altijd een probleem bij zowel jeugd als volwassenen. Nederlanders besteden steeds minder tijd aan het lezen van langere teksten en met name bij jongeren daalt de leesmotivatie nog steeds. Laaggeletterdheid is een vicieuze cirkel. Door laaggeletterdheid neemt de kansongelijkheid toe, met een groter risico op eenzaamheid, schooluitval, werkloosheid en armoede. Laaggeletterdheid betekent ook vaak moeite hebben met andere basisvaardigheden, zoals omgaan met de digitalisering.

Sociaal-maatschappelijke verschillen

De uitdagingen op sociaal-maatschappelijk vlak nemen toe. We hebben nog altijd te maken met vergrijzing, het aantal alleenstaanden groeit, velen voelen zich eenzaam én we leven in een samenleving met verschillende etnische achtergronden.

De ongelijkheid tussen groepen mensen neemt toe. Niet iedereen kan mee in de samenleving of ervaart dezelfde kansen. Het zijn ontwikkelingen die kunnen leiden tot polarisatie en een steeds groter wordende tweedeling in de samenleving.

Digitalisering

Digitalisering en data bepalen meer en meer ons dagelijks leven. Nog nooit is de wereld om ons heen zo snel veranderd als in de laatste twintig jaar. Deze digitalisering heeft verstrekkende gevolgen, zowel voor de maatschappij als voor individuen.

De communicatie van overheden, instanties en bedrijven verloopt steeds meer via de digitale weg. Fysieke loketten zijn gesloten of gecentraliseerd, waardoor de afstand tot persoonlijk contact met een medewerker is gegroeid. Met name kwetsbare groepen, die niet goed weten hoe ze met de 'digitale wereld' moeten omgaan, hebben hier persoonlijk last van.

Hierdoor neemt individualisering, eenzaamheid en uitsluiting van de maatschappij bij deze groepen toe.

In deze digitale wereld zijn er ook grote groepen mensen die wel veelvuldig gebruik maken van digitale technologie, zoals mobiele telefoons, tablets, sociale media en internet.

Deze groepen weten wel om te gaan met de technologie zelf, maar zijn niet altijd in staat om de juiste informatie hieruit te halen. Dit heeft te maken met de slimme manier waarop algoritmen werken, waardoor je alleen de informatie ziet die bij jou past. Hierdoor krijg je weliswaar veel informatie, maar vaak veel van hetzelfde. Je komt in een informatiebubbel.

Grote delen van deze informatie wordt verspreid door commercieel ingestelde platforms die zich niet richten op betrouwbaarheid en relevante informatie. Desinformatie en nepnieuws kunnen zich razendsnel verspreiden. Feiten zijn hierdoor niet meer van meningen te onderscheiden.

Wist je dat...

- Rond de 2,5 miljoen Nederlanders het moeilijk vinden om te werken met digitale apparaten, zoals een computer, smartphone of tablet?
- Ongeveer 1,2 miljoen Nederlanders nog nooit internet hebben gebruikt?
- Meer dan 8 op de 10 Nederlanders van 12 jaar of ouder heeft thuis een of meer slimme apparaten of systemen die met het internet zijn verbonden?
- Digitalisering ook op het werk vaak voor problemen zorgt?
- Sinds corona meer dan de helft van de zorgaanbieders gebruik is blijven maken van beeldbellen?
- Bijna 25% van de Nederlandse leerlingen onvoldoende leesvaardig is?
- Bijna 50% van de jongeren lezen tijdverspilling vindt?
- Dat BookTok een positief effect heeft op de leesmotivatie van jongeren?
- In Nederland 2,5 miljoen laaggeletterden zijn?
- Meer dan de helft van de laaggeletterden Nederlands als moedertaal heeft?
- Een betere taal- en rekenvaardigheid iemands arbeidsmarktpositie en zelfstandigheid versterkt?
- 1 op de 10 volwassenen in Nederland zich sterk eenzaam voelt?
- Meer dan de helft van de 75-plussers kamt met eenzaamheid?
- Ook jongeren eenzaamheid ervaren?
- Vrijwilligerswerk helpt om je minder eenzaam te voelen?

Ons verhaal

Missie

Bij de Bibliotheek De Kempen is iedereen welkom om zich een leven lang te ontwikkelen.

Visie

Als lokale verbinder en actieve expert in lezen en (digi)taal, stimuleren wij een samenleving waarin iedereen mee doet.

Kernwaarden

Altijd deskundig
Vol energie
Met aandacht
En dichtbij

De landelijke Bibliotheek

De Bibliotheek is van alle tijden en van ons allemaal. Een plek waar iedereen welkom is en waar je 'samen jezelf kunt zijn'. Of je nu wilt lezen voor je plezier, of wilt leren, voor inspiratie, een vraag of een ontmoeting komt; het mag allemaal. Het is een (online) plek waar je antwoorden vindt en waar je jezelf kunt ontwikkelen. Dit maakt van de Bibliotheek een onmisbare motor van een vaardige en menselijke samenleving.

De Bibliotheek is in heel Nederland zichtbaar en herkenbaar aanwezig. Bibliotheek De Kempen is onderdeel van het landelijke stelsel van openbare bibliotheekvoorzieningen. Gezamenlijk geven we invulling aan de kernfuncties van de Bibliotheek zoals die in 2015 in de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen zijn opgesteld. Het is onze ambitie dat we er – samen met onze partners – voor zorgen dat iedereen taalvaardig is, digitaal mee kan komen en de kans heeft zich een leven lang te ontwikkelen. We leveren een wezenlijke bijdrage aan welzijn en brede welvaart.

2015

WSOB

2020

evaluatie

2022

5 pijlers

2022

beleidsnota

2025

zorgplicht

De Bibliotheek in beweging

2015: Invoering WSOB

Kernfuncties volgens de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen

- 1) ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- 2) bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- 3) bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- 4) organiseren van ontmoeting en debat;
- 5) laten kennismaken met kunst en cultuur.

2020: Evaluatie WSOB

Convenant met daarin drie nieuwe maatschappelijke opgaven naar aanleiding van de evaluatie van de WSOB en de actuele maatschappelijke ontwikkelingen:

- 1) leesbevordering
- 2) digitale inclusie
- 3) een leven lang ontwikkelen

Waar komen we vandaan

2022: Met deze aanvullende vijf pijlers levert de Bibliotheek een bijdrage aan een vaardige en inclusieve samenleving

Leer

De Bibliotheek is een essentiële partner bij het stimuleren van leesplezier, het bestrijden van laaggeletterdheid en het opdoen van digitale vaardigheden.

Vraag

De Bibliotheek is een informatiepunt voor vragen over de (digitale) overheid.

Ontmoet

De Bibliotheek is een laagdrempelige, veilige en waardevrije verblijfs- en ontmoetingsplaats voor iedereen.

Lees

De Bibliotheek biedt een fysieke én online collectie voor jeugd en volwassenen.

Doe

De Bibliotheek ondersteunt bij, en biedt activiteiten voor 'een leven lang leren'.

Waar staan we nu?

2022: Beslisnota Bibliotheekbrief

Het kabinet heeft besloten om te streven naar een toekomstgerichte bibliotheek(voorziening) in elke gemeente, waarbij iedere inwoner van Nederland toegang moet krijgen tot een volwaardige openbare bibliotheek en een klantvriendelijke online bibliotheek. In de Bibliotheekbrief wordt beschreven hoe hier invulling aan wordt gegeven.

Staatssecretaris Uslu:

“Leden van de openbare bibliotheek hebben een abonnement op de hele wereld”

2025: Zorgplicht gemeente

Het streven is om in 2025 de zorgplicht door gemeenten te verankeren in de Bibliotheekwet. Dit wordt nog nader uitgewerkt door de Rijksoverheid. Wij volgen de ontwikkelingen en geven hier samen met de gemeenten vorm aan.

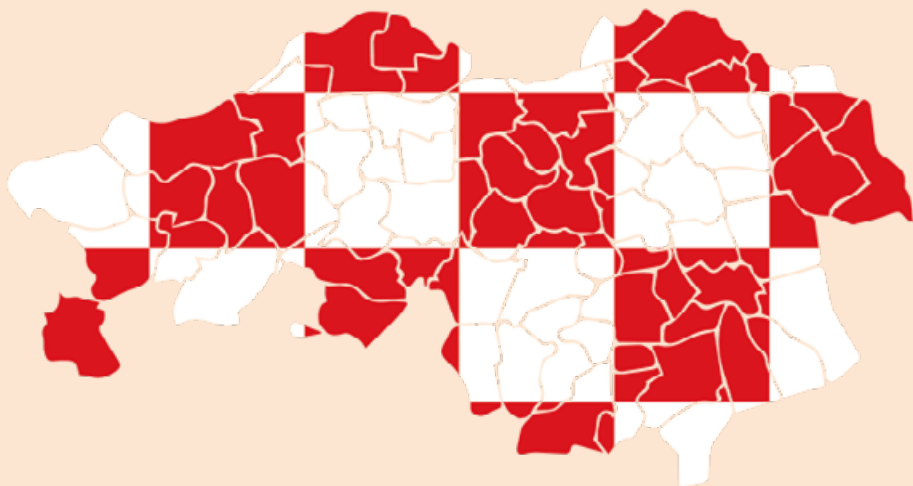
Een blik vooruit

Provinciaal

Op provinciaal niveau werken we met de Brabantse Bibliotheken en de provinciale serviceorganisatie Cubiss samen aan de Brabantse Netwerkagenda. Daarnaast werken we op regionaal niveau intensief samen met andere bibliotheekinstellingen in de Brainportregio. Deze samenwerkingen zorgen ervoor dat we elkaar versterken. We hoeven het wiel niet opnieuw uit te vinden. Het geeft meer slagkracht door kruisbestuiving en onze gezamenlijke aanpak aan de brede maatschappelijke opgaven zorgt ook voor een groter bereik.

Brabantse Netwerkbibliotheken

Samen met de Brabantse Bibliotheken en Cubiss werken we in stuur- en werkgroepen samen aan de Brabantse Netwerkagenda. Hierin staan de thema's centraal waaraan we gezamenlijk willen werken, gekoppeld aan de landelijke WSOB-pijlers. In 2021 is de actieagenda 2021-2024 opgesteld. Deze sluit aan op de landelijke Netwerkagenda. We werken samen aan een vaardig Brabant onder het motto: "Wij zijn de motor van een open, vaardige en inclusieve Brabantse samenleving." In de actieagenda is een aantal maatschappelijke opgaven, programma's en activiteiten benoemd, waar de openbare bibliotheeksector in Brabant gezamenlijk aan gaat werken.

Regionaal

Brainportregio

In de Brainportregio (Eindhoven en Zuidoost-Brabant) werken bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen samen met de overheid aan een gunstiger ondernemersklimaat. Deze regio, waar Bibliotheek De Kempen zich middenin bevindt, onderscheidt zich door een concentratie van top technologische bedrijven, kennisindustrie en hoogwaardige maakindustrie. Dit straalt economisch gezien af op de regio, maar vraagt ook om aandacht voor het meegroeien en de ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen. De regio kent namelijk verschillende uitdagingen op het gebied van sociale samenhang, zoals we die ook zien bij de landelijke maatschappelijke factoren.

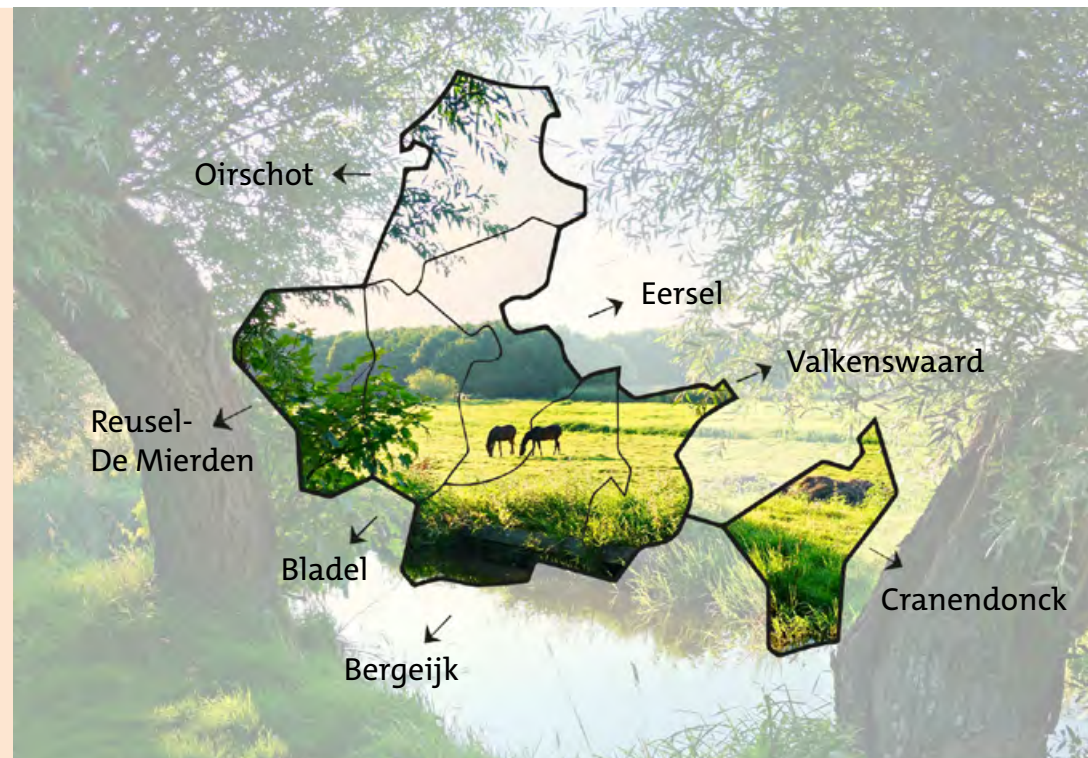
Samen met zeven andere bibliotheekorganisaties in de Brainportregio hebben we de krachten gebundeld. Door nauwe onderlinge samenwerking op het gebied van innovatie kunnen we zowel fysiek als digitaal de uitvoerings- en realisatiekracht vergroten. We werken en ontwikkelen samen aan programmering voor een Bibliotheek met brede voorzieningen met een goede combinatie tussen fysieke en digitale dienstverlening, die aansluit bij de vragen en wensen van mensen. We werken actief aan de virtuele Bibliotheek en een integrale bibliotheekprogrammering. Hiermee willen we samen met de doelgroepen leren en de ontwikkeling van diensten versnellen.

Lokaal

Bibliotheek De Kempen is actief in zeven gemeenten met meerdere dorpskernen in een landelijk gebied. Iedere gemeente heeft daarin zijn eigen 'couleur locale' waar we bij aansluiten. We werken intensief samen met lokale instellingen en organisaties. Dat doen we zoveel mogelijk in een multifunctionele accommodatie die aansluit bij de behoeften van het dorp.

Op basis van onderzoeken hebben we nog meer inzicht in de overeenkomsten, verschillen en behoeftes van groepen mensen in ons werkgebied. We blijven ook goed op de hoogte van de actuele ontwikkelingen, omdat we dichtbij zijn. Zo weten we waar we onze aandacht het beste op kunnen richten binnen de verschillende gemeenten.

DigiTaalhuis

Het DigiTaalhuis is het lokaal netwerk, waarin we met een aantal vaste kernpartners samenwerken om laaggeletterdheid te bestrijden. Wij geloven dat we samen sterker zijn in een netwerk en daarom participeren wij actief in het DigiTaalhuis. Wij delen de visie van het DigiTaalhuis om vanuit een gezamenlijk actieplan de basisvaardigheden te verbeteren.

Wij vervullen de werkgeversrol voor de coördinatoren van dit netwerk en wij zijn met onze bibliotheken ook dé plek waar mensen laagdrempelig terecht kunnen met hun informatievragen en hun vaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitaal te kunnen ontwikkelen. Daarnaast vervullen wij ook een signaalfunctie en kunnen wij mensen wegwijs maken naar het bredere aanbod van de samenwerkingspartners van het DigiTaalhuis.

Onze ambities

Onze ambities

Onze ambities zijn gebaseerd op de maatschappelijke opgaven en de kansen die we zien in ons werkgebied in relatie tot onze expertise. We hebben onderzocht wat de behoeftes zijn van de mensen in ons werkgebied en hoe de Bibliotheek hierop aan kan sluiten. Op basis daarvan hebben we keuzes gemaakt waarmee wij verwachten het verschil te kunnen maken. Hieruit zijn drie programmalijnen ontstaan waar we ons de komende jaren op focussen. In deze programmalijnen ontwikkelen we de inhoud en maken we de vertaling naar de lokale situatie.

1. Expert aanpak laaggeletterdheid en bevorderen leesplezier

2. Ontwikkelen (nieuwe) dienstverlening digitale vaardigheden

3. Professionele ondersteuning

Programmalijn 1:

Expert aanpak laaggeletterdheid en bevorderen leesplezier

De Bibliotheek stimuleert een samenleving waarin iedereen mee doet. Wij weten als geen ander dat lezen daarin heel belangrijk is. Het is een basis die je nodig hebt om je hele leven op te bouwen. Je hebt het bijvoorbeeld nodig op het gebied van school, werk, financiën en gezondheid. Maar ook om als mens stevig in je schoenen te staan. Om jezelf serieus te nemen, door anderen serieus genomen te worden en afgewogen keuzes te kunnen maken.

Veel kinderen met een taalachterstand hebben ouders met een taalachterstand. De laatste jaren neemt het aantal kinderen met een taalachterstand toe, zij dragen dit vaak de rest van hun leven met zich mee. Hierdoor lopen ook hun kinderen later een groter risico op een taalachterstand. Deze vicieuze cirkel willen wij doorbreken.

Om dat te bereiken beginnen we bij de start. Het plezier in taal begint al bij je geboorte, met ouders die zich bewust zijn dat taal belangrijk is. Wij willen dat ieder kind opgroeit in een omgeving waar leesplezier vanzelfsprekend is. Daarom zijn wij voor ouders, consultatiebureaus, vroeg- en voorschoolse educatie, basisscholen en middelbare scholen dé betrokken partner die weet hoe we dit samen met hen kunnen vormgeven en bereiken.

De Bibliotheek investeert in een samenleving waarin iedereen taalvaardig is en mee doet. We doen dat door te blijven zorgen voor kwalitatief goed aanbod wat aansluit bij levensfasen van 0-18 jaar. We benutten hiervoor subsidies en zetten onze financiële middelen in. Ook de Bibliotheek zelf blijft zich ontwikkelen, als onderdeel van het regionale en landelijke Bibliotheeknetwerk. Zo blijven wij de expert op het gebied van leesplezier en leesbevordering.

0-4 jaar

Om een positieve leescultuur te stimuleren en daarmee taalachterstanden aan te pakken en kansen in de maatschappij te vergroten is de start het allerbelangrijkste. En die start maak je als kind al bij je geboorte. Daarom zijn wij al jaren actief in de samenwerking met consultatiebureaus en gemeenten rondom BoekStart. Hierbij worden jonge ouders actief benaderd om lid te worden van de Bibliotheek, waar ze deel kunnen nemen aan BoekStart-activiteiten en een BoekStart-koffertje ontvangen bij het gratis lidmaatschap voor hun kind.

Veel kinderen gaan in deze leeftijd naar kinderdagverblijven. Het is daarom van belang dat kinderen hier al veel en vaak met boeken en het plezier van (voor)lezen in aanraking komen om zo leesplezier te vergroten en laaggeletterdheid op latere leeftijd te voorkomen. We willen de komende jaren inzetten op samenwerking met vroeg- en voorschoolse educatie om daar een goed (voor)leesklimaat te creëren.

4-12 jaar

Bibliotheek De Kempen is een vertrouwde partner voor het primair onderwijs. Al vele jaren intensiveren we de samenwerking met de scholen door de Bibliotheek op School. In 2021 hebben we de Bibliotheek op School van Bibliotheek De Kempen geëvalueerd en aangescherpt. De bouwstenen van de Bibliotheek op School blijven het uitgangspunt. Door de aanscherping kunnen wij vanuit onze expertise een nóg betere bijdrage leveren aan het bevorderen van leesplezier en versterken van digitale geletterdheid bij kinderen. Dit doen we door structureler op scholen aanwezig te zijn waardoor we meer zichtbaar zijn voor het schoolteam en hier meer onderdeel van uit maken.

In 2022 zijn met de scholen gesprekken gevoerd over de aanscherping van de Bibliotheek op School en hebben we langdurige samenwerkingsafspraken gemaakt. We zetten in op een positieve leescultuur op school én thuis door ook ouderbetrokkenheid te stimuleren. Met als streven om alle kinderen (digi)taalvaardig van school te laten komen. In ons werkgebied groeit het aantal scholen in het primair onderwijs dat gaat werken met de Bibliotheek op School nog steeds. Onze ambitie is om ook de komende jaren deze samenwerking verder te versterken en met nog meer scholen in het primair onderwijs samenwerkingen aan te gaan en de impact vergroten op de ontwikkeling van kinderen.

Bouwstenen Bibliotheek op School

Actuele en gevarieerde collectie in een inspirerende leesomgeving. Inclusief een digitaal portaal voor het zoeken en uitlenen van boeken.

Jaarlijkse doelen en activiteiten worden in samenspraak vastgelegd in een lees-/mediaplan. Elke twee jaar worden de resultaten in kaart gebracht op basis van een monitor.

Deskundige inzet van de leesmediaconsulent van de bibliotheek. Deze adviseert en ondersteunt de lees/taalcoördinator, leerkrachten, het team van de school, ouders en leerlingen.

Dagelijks aandacht voor lezen en mediawijsheid in de school.

12-18 jaar

Naast het primair onderwijs zijn we ook steeds meer actief binnen het voortgezet onderwijs. Een ontwikkeling die we toejuichen, omdat de leesvaardigheid bij jongeren hard achteruit gaat. Dat heeft gevolgen voor hun functioneren, zowel nu op school als op latere leeftijd in de samenleving.

In 2019 is er opgeroepen tot een leesoffensief, waarbij bibliotheken samen met educatieve instellingen en de ouders zorgen voor het stimuleren van lezen bij kinderen en jongeren. De komende jaren willen we onze samenwerking met het voortgezet onderwijs verder uitbouwen, zodat de jongeren in het werkgebied van Bibliotheek De Kempen betere maatschappelijke kansen krijgen in de toekomst.

Doorgaande leeslijn

Over de gehele leeslijn van 0-18 jaar gaan we samenwerkingen intensiveren, versterken en uitbouwen met de educatieve instellingen en de ouders. Zo werken we vanuit onze expertise aan leesbevordering en leesplezier en vergroten de impact op de ontwikkeling van kinderen om en hun kansen voor de toekomst te verbeteren.

Onze droom...

**Alle kinderen komen
taalvaardig van school**

Programmalijn 2:

Ontwikkelen (nieuwe) dienstverlening digitale vaardigheden

De Bibliotheek stimuleert een samenleving waarin iedereen mee doet. Dat is niet voor iedereen altijd gemakkelijk in een snel veranderende samenleving waarin steeds meer digitaal gaat. De Bibliotheek biedt een lokale en betrouwbare plek waar je in een fijne omgeving, alleen of samen met anderen, je weg kan leren vinden in de digitale wereld.

Voor de doelgroep 55+ die niet opgegroeid is in de digitale samenleving ervaart steeds meer moeite met digitale diensten die belangrijk zijn in het dagelijks leven rondom onder andere gezondheid en financiën. Het toegang krijgen tot deze digitale diensten en de regie daarover houden is voor hen lastig. Wij vinden het belangrijk dat zij zelfredzaam zijn zodat ze zich mentaal en fysiek fit blijven voelen.

Om dat te bereiken wijzen wij hen de weg en bieden ze de mogelijkheid om te leren. Dit doen wij door een passend aanbod voor de benodigde vaardigheden te bieden. Wij ontwikkelen ons als organisatie om een expert te worden op het gebied van digitale vaardigheden, zodat we maximaal aansluiten op de wensen en vragen van de doelgroep.

In de basis hebben we al een mooi aanbod liggen en bereiken we een aantal inwoners. We willen dit aanbod verder uitbreiden en zichtbaar maken voor de doelgroep. Dat doen we in samenwerking met partijen die digitaal communiceren met mensen, zoals overheid, banken en zorginstellingen. We hebben de ambitie om meer mensen te bereiken, zodat zij toegang houden tot de digitale wereld en de voordelen ervan kunnen ervaren.

Digitale vaardigheden

Digitalisering en technologie hebben een steeds grotere impact op ons dagelijks leven. Dit heeft de maatschappij in een hoog tempo veranderd en veel dienstverlening van overheden en bedrijven gaat steeds vaker digitaal. Dit vergt veel van mensen, zeker als je moeite hebt met lezen, schrijven en het gebruiken van digitale apparaten. Hierdoor kan men zich steeds geïsoleerder voelen en wordt de afstand tot de samenleving steeds groter.

De Bibliotheek is in deze veranderende wereld dé plek om op eigen tempo en in een vertrouwde omgeving de vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn om hierin mee te blijven doen. Dit doen we door het aanbieden van cursussen om te leren omgaan met de computer en het internet (Klik & Tik) en werken met de digitale overheid (Digisterker). Dit aanbod willen we verder uitbreiden met het leren regelen van zorg en monitoren van de eigen gezondheid via digitale mogelijkheden (Digi-Vitaler) en het regelen van je online bankzaken. Sociale contacten verlopen ook steeds meer digitaal. Dit vergt vaardigheden op het gebied van beeldbellen, chatten en bijvoorbeeld online vergaderen en samenwerken. Wij spelen in op de veranderingen in de (digitale) wereld en sluiten daarbij aan bij de behoeften die er lokaal leven. Zodat iedereen op zijn eigen tempo vaardiger kan worden en zich comfortabel kan voelen bij het werken met digitale toepassingen.

Uit onderzoek naar (digitale) vaardigheden in Nederland komen de volgende resultaten naar voren:

- Ongeveer 20% van de Nederlanders tussen de 16 en 65 jaar beheerst niet het basisniveau voor digitale vaardigheden
- Mensen met lage digitale vaardigheden zijn vaak ook laaggeletterd, en hebben veelal geen betaald werk of een laag uurloon
- Mensen met betere digitale vaardigheden zijn vaak jonger, maar er is ook een groep jongeren met lage vaardigheden

Informatiepunt

De Bibliotheek is bij uitstek dé plek waar je informatie kunt vinden. Wij zijn een informatieknooppunt en wegwijzer. Het is dan ook heel logisch dat in 2019 de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) in de Bibliotheken zijn gestart. De informatiepunten zijn fysieke plekken in de Bibliotheek waar iedereen terecht kan met vragen over de (digitale) overheid. Vanuit het IDO wijzen we de digitale weg, verwijzen we 'warm' door naar lokale partners en informeren we over cursusaanbod dat gericht is op het leren omgaan met digitale toepassingen.

We willen onze informatiepunten zo optimaal mogelijk inzetten voor de inwoners. Dit doen we door in contact te zijn met lokale en regionale (overheids-)instellingen waar de dienstverlening ook steeds verder digitaliseert. Een mooi voorbeeld hiervan is de samenwerking met zorgaanbieders in de regio, samen met de regionale bibliotheken, rondom digitale zorg. Hierbij worden patiënten door middel van een brief geïnformeerd over het informatiepunt en de kennis die de Bibliotheek heeft van de werking van het patiëntenportaal om zo de juiste weg te wijzen bij vragen over dit portaal. Dit soort samenwerkingen willen we de komende jaren met meer instellingen aangaan.

De Bibliotheek wordt hiermee voor inwoners het startpunt in een zoektocht naar informatie.

Digitaal Burgerschap

Bibliotheek De Kempen speelt een rol in de online informatiesamenleving en wil dit de komende jaren lokaal verstevigen. We willen dat jong én oud zowel vaardig als weerbaar is als digitale burger in de digitale samenleving.

Om jezelf een digitale burger te noemen, heb je meer nodig dan de basisvaardigheden, óf te weten waar je informatie kunt vinden. Je bent een digitale burger als je de vaardigheden hebt om bewust en verantwoord om te gaan met het internet, (sociale) media en je medeburgers. Je weet hierbij niet alleen hoe je omgaat met technologie en digitalisering (vaardig), je bent je ook bewust van de risico's en hebt hier grip op door het maken van bewuste keuzes en jezelf te beschermen op digitaal gebied (weerbaar).

Ten slotte ziet een digitale burger de mogelijkheden en kansen die technologie biedt, is vaardig om hiermee te ontdekken en experimenteren én is bereid een actieve bijdrage te leveren aan de digitaliserende samenleving (actief).

Onze droom...

**Iedereen omarmt
de digitale wereld**

Programmalijn 3:

Professionele ondersteuning

De Bibliotheek vervult een spilfunctie in de lokale samenleving. Wij zijn een expert in de aanpak van laaggeletterdheid, bevorderen het leesplezier en ontwikkelen (nieuwe) dienstverlening digitale vaardigheden. Wij zijn de plek waar je een leven lang kan leren. Om te waarborgen dat de Bibliotheek deze belangrijke maatschappelijke functies kan blijven vervullen, richten we ons op het verder professionaliseren van onze organisatie. Denk daarbij aan het optimaliseren van interne processen, het verbeteren van de toegankelijkheid, zowel fysiek en online en doelgerichte dienstverlening.

Om dit te kunnen realiseren is het nodig dat medewerkers en vrijwilligers zich verbonden voelen met de Bibliotheek. Medewerkers worden uitgedaagd en voelen ruimte om zich verder te ontwikkelen en de juiste kennis en kunde te verkrijgen. Hierbij zorgt de organisatie voor voldoende mogelijkheden om elkaar te ontmoeten, kennis en ervaringen te delen en anderen te inspireren. Daarnaast wordt ingezet op het onderzoeken welke externe kennis en expertise nodig is en bevragen we actief bezoekers en leden welke dienstverlening bij ze past. Door deze behoeften te combineren met de interne en externe expertise en vaardigheden, ervaren leden, bezoekers en samenwerkingspartners een professionele ondersteuning.

Een belangrijke samenwerkingspartner van de Bibliotheek is de gemeente. We zoeken naast de basistaken van de bibliotheek aansluiting bij lokaal beleid en lokale initiatieven. We hebben de ambitie om te blijven groeien, professionaliseren én duurzaam met onze medewerkers om te gaan. Hiervoor zijn langdurige samenwerkingsrelaties van grote waarde.

Leer en groei

De Bibliotheek is continu in beweging om aan te sluiten bij de veranderende samenleving. Immers maken we onderdeel uit van de samenleving die continu veranderd. Dit vergt ook van ons (andere) kennis en vaardigheden. Passend bij een leven lang ontwikkelen, zorgen we ervoor dat medewerkers zich kunnen (blijven) ontwikkelen. Zo kunnen we de bibliotheek toekomstbestendig maken én houden en spelen we zo goed mogelijk in op de maatschappelijke opgaven. Naast het scholen van medewerkers wordt ook geïnvesteerd in het optimaliseren van processen. We willen onze diensten breder toegankelijk maken. We leren van de mogelijkheden die de digitale wereld biedt en kijken waar deze de lokale situatie kunnen aanvullen. In eerste instantie zal de focus met name liggen op het interne leren en ontdekken. De opgedane inzichten en ervaringen worden ingezet om de dienstverlening zo aan te passen dat mensen optimaal kunnen profiteren van de daarbij horende (digitale) mogelijkheden.

Samen kom je verder

Met onze stakeholders zullen we intensiever samenwerken. Voor de gemeentes betekent dit dat we in ambtelijk en bestuurlijk overleg de stappen zetten om te komen tot een toekomstbestendige Bibliotheek die voldoet aan de uitgangspunten van de zorgplicht.

Met onze leden, bezoekers, inwoners en netwerkpartners zullen we meer gaan werken in co-creatie sessies waarbij ieders taken en belangen bij elkaar gebracht worden en leiden tot oplossingen die bruikbaar en haalbaar zijn.

Onze droom...

**De Bibliotheek laat
meer mensen groeien**

Onze organisatie

Onze organisatie

Om goed van betekenis te kunnen zijn voor anderen en om de focus te houden, is het belangrijk om als organisatie de basis op orde te hebben. Wij hebben daarom gekeken naar onze uitgangssituatie en de gewenste situatie op het gebied van financiën, organisatiemodel en personeel. Een aantal stappen zijn al gezet en we blijven leren en in ontwikkeling. Ook hier geldt weer: morgen is vandaag.

Financieel

Bibliotheek De Kempen heeft een gezonde financiële basis met de mogelijkheid tot investeringen.

Het huidige maatschappelijke en politieke klimaat biedt ruimte voor verdere ontwikkeling en groei. Dat uit zich ook in de rijksmiddelen die deels incidenteel als impuls of herstel zijn en deels structureel. We zien ook diverse doelsubsidies naast de exploitatiesubsidie van gemeentes. Vanwege de maatschappelijke opgaves raakt de Bibliotheek een breed terrein van cultuur, onderwijs en sociaal domein. Het is een mooie uitdaging om deze financieringsstromen domein overstijgend te benaderen en zo elkaar te versterken. De structurele financiering vraagt immers blijvend aandacht en onderhoud.

De landelijke ambitie is om van 4 miljoen leden naar 8 miljoen verbonden gebruikers te gaan. Waar de focus vroeger op (betaald) lidmaatschap en de uitleenfunctie lag, verplaatst deze steeds meer naar de maatschappelijke impact van de Bibliotheek. Dit biedt kansen voor partijen die baat hebben bij de diensten en het aanbod van de Bibliotheek. Naast betaalde ledenabonnementen, biedt dit de optie dat deze partijen voor (andere) diensten van de Bibliotheek gaan betalen.

Organisatiemodel

Om optimaal in te spelen op de maatschappelijke ontwikkelingen en tevens lokaal verankerd te zijn, is een organisatie nodig die een solide basis heeft, en die ook ruimte schept voor ontwikkelingen en het delen van kennis en vaardigheden. Onze organisatie biedt beide onderdelen door te werken met een matrixorganisatie.

Kader

stelt de kaders voor de organisatie en geeft invulling aan de programmalijn 'Professionele ondersteuning'

Cirkel
(gebiedsteam)

Cirkel
(gebiedsteam)

Programma educatie 0-18 jaar
programmalijn 'Expert aanpak laaggeletterdheid en bevorderen leesplezier'

Programma digitaal burgerschap
programmalijn 'Ontwikkelen (nieuwe) dienstverlening digitale vaardigheden'

Ondersteunende diensten
ondersteunend aan programma en cirkel

Sturing vindt plaats door het opstellen van kaders waarbij de vertaling volgt in een inhoudelijke programmalijn, vertaald naar de lokale situatie. Dit is een dynamisch proces waarbij de cyclus van Plan-Do-Check-Act wordt gevolgd. Ieder kent zijn rol en de taken, die daar op dit moment bij horen en heeft de mogelijkheid hier, binnen de kaders, eigen invulling aan te geven. Feedback geven en leren van elkaar is belangrijk.

Personeel

De fase van herijken van de strategie loopt parallel met het, in lijn van de CAO, opnieuw wegen van de functies van medewerkers. Hiervoor hebben wij het functiehuis in lijn gebracht met de rollen die nodig zijn in de organisatie om de strategie uit te voeren. Dit heeft geresulteerd in de keuze voor de splitsing van de programmamaker rol en de managementrol en het accent op de programmering bij de bibliotheekmedewerker.

Op 1 januari 2023 waren er 43 medewerkers in dienst, met 27,5 FTE, en 185 vrijwilligers werkzaam bij Bibliotheek De Kempen. Zij werken in een breed werkgebied en er is extra aandacht voor momenten van verbondenheid van medewerkers en vrijwilligers in de teams en centraal.

Ieder kwartaal wordt een medewerkersbijeenkomst georganiseerd, waar niet alleen sprake is van deskundigheidsbevordering, maar waar eigen ontwikkeling net zo belangrijk is. De medezeggenschap krijgt vorm in de personeelsvergadering en we werken meer en meer met klankbordgroepen voor iedere belangrijke verandering aangaande personeelsbeleid. Op deze manier is een brede personeelsvertegenwoordiging mogelijk.

Governance

Bibliotheek De Kempen heeft een Raad van Toezicht model. Het beleid wordt ontwikkeld en uitgevoerd door de Directeur-bestuurder. De verantwoordelijkheid van het bestuur ligt bij de Directeur-bestuurder. De leden van de Raad van Toezicht houden toezicht op de uitvoering daarvan. Dit wordt gedaan op basis van de principes van de Governance Code Cultuur. Wij voldoen aan de kwaliteitseisen volgens de certificering van de bibliotheekbranche en toetsen die iedere vier jaar met een audit door het CBCT.

Onze aanpak

Onze aanpak

In 2022 hebben we door middel van een aantal strategiesessies onze richting voor de komende jaren bepaald. In deze sessies hebben we onze omgeving, de belangrijkste doelgroepen, de maatschappelijke uitdagingen en onze eigen kennis en expertise in kaart gebracht. Deze drie programmalijnen waren het resultaat van deze sessies:

1. Expert aanpak laaggeletterdheid en bevorderen leesplezier.
2. Ontwikkelen (nieuwe) dienstverlening digitale vaardigheden.
3. Professionele ondersteuning

Zowel met het kaderteam, als met de lokale teams, is gekeken naar wat ieder vanuit zijn functie en rol kan bijdragen aan deze drie programmalijnen. Als Bibliotheek zijn we voor iedereen van belang, en bieden we voor een brede doelgroep diensten aan. Dit blijven we ook doen. We richtten ons de komende jaren specifiek op de doelgroepen die in dit meerjarenbeleidsplan zijn benoemd. Hier zien we de grootste maatschappelijke en lokale noodzaak, met deze focus willen we meer impact bereiken.

We hebben onderzocht wat onze sterke en zwakke punten zijn en waar onze aandachtspunten liggen voor de komende jaren. Daar waar we goed in zijn, liggen maatschappelijk gezien ook veel opgaven. Dit sterkt ons alleen maar meer in onze aanpak om actief in te spelen op de behoeften die er zijn en nog meer te laten zien wat we te bieden hebben als Bibliotheek.

We willen vooruit en bruisen van energie om aan de slag te gaan. De vertaling van onze strategie komt terug in jaarplannen en projecten. In onze jaarverslagen blikken we terug op wat we hebben gedaan, en kijken vooruit op wat gaat komen. Hiermee houden we focus op datgene wat we in het jaar gaan doen en willen bereiken. Dat doen we stapsgewijs, immers kunnen we niet alles in één keer aanpakken. We doen dit vanuit deskundigheid, én daar waar we die nog niet bezitten, zorgen we ervoor dat we deskundig worden door kennis te vergaren, en samen met betrokkenen te leren en te doen. We werken hierin in co-creatie met inwoners en andere belangrijke stakeholders. We gaan met aandacht voor datgene wat nodig is aan de slag. Helemaal passend bij onze kernwaarden:

Altijd deskundig

Vol energie

Met aandacht

En dichtbij

Inspiratiebronnen

Voor de samenstelling van dit meerjarenbeleidsplan hebben we ons laten informeren en inspireren door onze directe omgeving van inwoners, samenwerkingspartners, collega's en door verschillende onderzoeken en artikelen. Hieronder geven we een doorkijkje in een aantal van deze bronnen.

BNetwerk:

Op de website www.bibliotheeknetwerk.nl staat een overzicht van alle programma's en diensten van de Koninklijke Bibliotheek voor en met het Nederlandse bibliotheeknetwerk. Het bevat een breed spectrum aan informatie voor het bibliotheeknetwerk en het -stelsel.

Cubiss:

Op de website van onze provinciale serviceorganisatie Cubiss www.cubiss.nl vinden we onder andere publicaties die helpen het landelijk beleid te vertalen naar de lokale situatie.

CBS:

Op de website www.cbs.nl is betrouwbare statistische informatie te vinden. Het geeft inzicht in landelijke, regionale en lokale data.

E-healthmonitor 2021-2023:

Deze monitor volgt de ontwikkelingen van digitale zorg. Jaarlijks worden verschillende onderzoeken gedaan. In 2022 zijn er drie rapporten verschenen waaronder een rapport over de hulp vanuit de Bibliotheek.

www.rivm.nl/e-health/monitor

KO nieuwsgierige interactie:

KO nieuwsgierige interactie heeft in opdracht van de Bibliotheek De Kempen in 2022 onderzoek gedaan naar de behoefte van de inwoners in de gemeente Bergeijk over de Bibliotheekvoorziening in deze gemeente.

De Whize segmentatiedata:

De onderzoeksresultaten van De Whize segmentatiedata helpen ons om inzicht te krijgen in het gedrag en de behoeften van inwoners en dient als hulpmiddel om ons aanbod en de marketing en communicatie hier beter op af te stemmen.

Radboud Universiteit:

Zij publiceerden een interessant onderzoek artikel over het effect van BookTok om lezen te motiveren bij jongeren: www.ru.nl/onderzoek/onderzoeksnieuws/ontlezing-te-lijf-booktok-goed-in-de-gaten-houden

Rijksoverheid:

De Rijksoverheid publiceert op haar website vanuit twaalf ministeries. Hier vinden we onder andere informatie over wetsvoorstellen en beleidsplannen aangaande het Bibliotheek-(net)werk.

www.rijksoverheid.nl

Stichting Lezen en Schrijven:

De website www.lezenenschrijven.nl geeft meer informatie over laaggeletterdheid en de aanpak hiervan.

Vereniging Openbare Bibliotheken:

Op deze website www.debibliotheken.nl vinden we actuele ontwikkelingen binnen en over de openbare bibliotheek-branche en het -stelsel.